

Ти Манушъ войвода,
 Ти Манушъ чадо...

Тукъ *Манушъ* се възпява като глава на „триста мина“ все отборъ юнака“, и вѣроятно ще е замѣсенъ въ пѣсенъ съ другъ и по-новъ сюжетъ, защото народното съзнание го е окарикутирало съ обира надъ Тетевенски търговци, което нѣщо е можело да стане и безъ съдѣйствието на „триста мина все отборъ юнака“. ¹⁾

Малко по-ясни ставатъ епоснитѣ данни за войводитѣ отъ XVIII-я вѣкъ. Отъ по-старитѣ Сливенски войводи, за които нѣщо повече се знае, е *Христо* войвода, ражданъ около 1730-40 г., Той е билъ задоменъ, защото се казва, че напуща сѣмейството си и излиза да отмъщава „безъ насита на турски золумджии и кеседжии“. Най-напрѣдъ се появилъ въ Сакара, дѣто събралъ „храбра дружина“. Това е било вече къмъ 1760 г. „Той запазилъ и свързалъ пжтищата, които водели между Ямболъ, Одринъ, Бургазъ и Лозенградъ, и жестоко наказвалъ тѣзи турски бееве и чифликчии които немилостиво мжчели българското население въ тая заглѣхнала тогава страна.“²⁾ *Христо* войвода е вселявалъ ужасъ у турскитѣ кърсердари и бюлюкбашии, отдѣто се види, че е разполагалъ съ значителенъ брой „отборъ юнаци“, Казва се между другото, че е защищавалъ селата между Одринъ и Сливенъ и даже тия „около Мустафа Паша и Лозенъ Градъ“, и че е работелъ „за подигането на народа“ срѣщу турцитѣ, маменъ отъ надеждитѣ прѣзъ тогавашнитѣ Руско - Турски войни. Автора на горнитѣ данни, комуто единствено длѣжимъ свѣденията си за *Христо войвода*, счита отгггглето на послѣдния отъ Хайдушкия животъ като дѣло на това, че той се разочаровалъ отъ изхода на Букурешкия миръ (1812 г.) и отъ „спѣнието на българския народъ“, Така, споредъ него, тъкмо слѣдъ 1812 г. *Христо* войвода съ жалъ разпуща дружината си и се покалугерва, за да умре съ монашеско име Хрисантъ. Подъ това си име той основалъ Ваковския мѣнастиръ Св. Троица, днесъ на З. отъ С. Вакъвъ, К.-Агашко, и на ю.-и. отъ Каваклий, между Н.-Село и Сремъ. Споредъ надписа на единъ съ лицето зазиданъ камѣкъ на монастирската черква се виждало, че *Христо* войвода умрѣлъ въ 1813 г.: „Ктиторъ Хрисантъ † 1813“.

По тоя начинъ сж се съграждали много мѣнастири

¹⁾ Пѣсенъта е слушана отъ Юрдана х. Кирова, Сливенъ, *Манушъ* е хиперболизирана форма на *Мано*, Ср. име *Кара-Мано* отъ Бургуджий (Сливенско), подобно *Романъ* - *Романушъ*, *Петръ* — *Петрушъ*

²⁾ Ф. С. Ил. Сп. Поб.-Опълченецъ I и II. Ср. Димитровъ, кн. Бѣлг., 41, 208.